

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สื่อสารมวลชนคือการสื่อสารที่มุ่งไปสู่ผู้รับสารเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีความแตกต่างกันและไม่ใช่ที่รู้จักของผู้ส่งสาร สารจะถูกส่งไปยังผู้รับสารได้อย่างรวดเร็วในเวลาเดียวกัน โดยอาศัยสื่อมวลชนเป็นสื่อ ส่วนผู้ส่งสารมักจะดำเนินกิจกรรมภายใต้รูปขององค์การ(Charles R. Wright) เป็นการสื่อสารที่ไม่เป็นส่วนตัว (Impersonal) และสื่อสารโดยทางอ้อม(Indirect) โดยมุ่งไปสู่คนจำนวนมาก (Michael Burgoon)คือกระบวนการของการส่งข่าวสาร(information) ความคิด (Ideas) และทัศนคติ (Attitudes) ไปสู่ผู้รับสารจำนวนมากที่มีความแตกต่างกันโดยการใช้สื่อที่ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อการนี้ (Warren K. Agee) สรุปได้ว่า “การสื่อสารมวลชนเป็นกระบวนการของการสื่อสารไปยังคนจำนวนมากในเวลาเดียวกัน หรือในเวลาใกล้เคียงกัน โดยอาศัยสื่อมวลชนเป็นสื่อ” ดังนั้น สื่อมวลชนจึงถือได้ว่าเป็นช่องทางสื่อสารช่องทางหนึ่ง จากประชาชนไปสู่รัฐ และจากรัฐไปสู่ประชาชน เป็นกระบอกเสียงที่สำคัญมากของทั้งประชาชนและรัฐ รวมทั้งยังเป็นสถาบันที่สามารถกำหนดประเด็นสำคัญต่อการรับรู้ข่าวสาร (agenda setting) ได้อีกด้วย ซึ่งอาจทำให้ประชาชน หรือผู้รับสาร คิดและปฏิบัติตามวาระหรือประเด็นที่สื่อมวลชนกำหนดได้ (พัชนี เชมจรรยา,เมตตา วิวัฒนานุกูล และ ถิรนนท์ อนุวัชรวิรังศ์ , 2538) จากความหมายของสื่อมวลชนข้างต้นทำให้สามารถมองเห็นความสำคัญของสื่อมวลชนในแง่ความสามารถในการขับเคลื่อนประชาชนกลุ่มใหญ่ให้เป็นไปในทิศทางที่สื่อมวลชนต้องการได้ เนื่องจากสื่อสารมวลชนเป็นช่องทางในการสื่อสารความต้องการของผู้ส่งสารให้กับผู้รับสารจำนวนมาก ไม่ว่าข้อมูลดังกล่าวจะเป็นข้อมูลที่มีความเท็จจริงมากน้อยเพียงใดก็ตาม เมื่อประชาชนหรือคนจำนวนมากได้รับข้อมูลจากการสื่อสารก็จะเกิดปฏิกิริยาในเชิงเห็นด้วยหรือต่อต้านข้อมูลที่ได้รับทราบมา ดังนั้น สื่อมวลชนจึงถือว่าเป็นเครื่องมือทางการเมืองหรือทรัพยากรทางการเมืองที่มีความสำคัญและมีประสิทธิภาพในการดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพทางการเมืองโดยการที่รัฐใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการครอบงำอุดมการณ์ทางการเมืองของประชาชน

สื่อมวลชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อประเภทโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีประชาชนติดตามข่าวสารทางการเมืองมากที่สุด เพราะเป็นช่องทางในการเข้าถึงที่สะดวกและง่ายที่สุด มีทุกที่ทุกเวลา ง่ายต่อการติดตาม สามารถติดตามได้บ่อย มีจุดเด่นที่มีทั้งภาพและเสียง และสื่อโทรทัศน์ก็มีความหลากหลาย สามารถเลือกชมรายการตามช่วงเวลาที่ต้องการได้ (วิชุดา ดังค์ด้อย,2551) ในปัจจุบัน

(ปี 2555) ประเทศไทยมีสถานีโทรทัศน์ปกติที่เป็นประเภทโทรทัศน์ช่องหลักแบบมีโฆษณาหรือฟรีทีวี(Free TV) ซึ่งไม่เสียค่าใช้จ่ายในการรับส่งรายการ สถานีโทรทัศน์ในประเภทนี้มีอยู่ 6 สถานีด้วยกัน คือ

1. สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 (อ.ส.ม.ท.)
2. สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5
3. สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7
4. โมเดิร์น 9 ทีวี (อ.ส.ม.ท.)
5. สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ (ช่อง NBT)
6. สถานีโทรทัศน์ทีวีไทย (ช่องทีวีไทย)

การก่อตั้งของสถานีโทรทัศน์ ล้วนแต่มีต้นกำเนิดมาจากนโยบายของรัฐบาลทั้งสิ้น ในขณะที่สื่อมวลชนอื่นๆ อาทิ หนังสือพิมพ์ วารสาร ที่ไม่ได้มีที่มาจากรัฐบาลโดยตรง ก็มักจะถูกควบคุมโดยรัฐอย่างเข้มข้นผ่านทางกฎหมาย ซึ่งตราขึ้นเพื่อประโยชน์ทางการเมืองของผู้มีอำนาจในแต่ละยุคสมัยและระดับความเข้มข้นของสถานการณ์ทางการเมือง โดยปรากฏเป็นรูปธรรมในยามที่มีการปฏิวัติรัฐประหารโดยทหาร วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ จึงเป็นสื่อที่ถูกใช้ในการออกคำสั่ง ประกาศ แฉลงการณ์ เพื่อควบคุมสังคม รวมทั้งใช้ในการโฆษณาชวนเชื่อ หรือทำลายความน่าเชื่อถือของฝ่ายตรงข้าม เพื่อประโยชน์ของตนและพวกพ้องอยู่เสมอ (พัชระ สารพิมพา, 2541)

ดังเช่นในยุคเผด็จการทหาร (พ.ศ. 2500 – 2516) สมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เรื่อยมาจนถึงสมัยจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นช่วงที่มีการควบคุมสื่อมวลชนอย่างเข้มงวดในทุกแขนง ทั้งในรูปแบบของการห้ามเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือแม้กระทั่งการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ขัดแย้งกับรัฐบาล มีการลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนอย่างรุนแรงเฉียบขาด นอกจากนี้การไม่ออกใบอนุญาตให้กับผู้ที่ต้องการประกอบกิจการหนังสือพิมพ์ก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งในการควบคุมสื่อของรัฐบาลเผด็จการในช่วงดังกล่าว โดยอาศัยอำนาจพิเศษตามมาตรา 17 แห่งธรรมนูญการปกครองแผ่นดิน ที่ให้อำนาจนายกรัฐมนตรีสั่งการหรือกระทำการใดๆ ได้โดยไม่ต้องผ่านการเห็นชอบจากสภาหรือกระบวนการยุติธรรม และเป็นที่ทราบกันดีว่ารัฐบาลเผด็จการ จอมพลสฤษดิ์ – ถนอม – ประภาส ได้จำกัดควบคุมการเผยแพร่ความคิดเห็นทางการเมืองที่รัฐมองว่าเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคง ผลก็คือ มีการเซนเซอร์และปิดหนังสือพิมพ์ ทำลาย ริบยึก และห้ามจำหน่ายหนังสือ จับกุมคุมขังข่มขู่คุกคามนักคิดนักเขียนนักหนังสือพิมพ์จำนวนมาก สิทธิเสรีภาพในการเลือกรับข้อมูลข่าวสารและสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนถูกจำกัดอย่างเข้มงวด (ประจักษ์ ก้องกีรติ, 2533:14)

นอกจากนี้ในช่วงวิกฤติการณ์ทางการเมืองที่สำคัญของประเทศไทยนั้น ได้สะท้อนให้เห็นว่าในยามปฏิวัติรัฐประหารนั้น รัฐบาลขณะดังกล่าวได้พยายามจำกัดสิทธิ ลิขรอนเสรีภาพของสื่อมวลชนอย่างเห็นได้ชัดเช่นกรณี 14 ตุลาคม 2516 สื่อมวลชนทั้งวิทยุและโทรทัศน์ถูกนำมาใช้ประโยชน์ในการควบคุมประชาชน และโฆษณาชวนเชื่อทางการเมืองเพื่อโน้มน้าวจิตใจประชาชน อันเนื่องมาจากการมสทธิในสื่อทั้งสองประเภทนี้อยู่ในมือของรัฐบาลและหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกองทัพในระยะก่อนหน้าและระหว่างเกิดวิกฤติการณ์ 14 ตุลาคม 2516 นั้น วิทยุและโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลอย่างใกล้ชิด ทำให้ไม่มีบทบาทในการนำเสนอข่าวสารและทัศนะ ตลอดจนวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลแต่อย่างใด วิทยุและโทรทัศน์ทำหน้าที่เป็นสื่อของรัฐบาลในการรายงานข่าวและเหตุการณ์ตามกรอบที่รัฐบาลกำหนดให้เท่านั้น

ในวิกฤติการณ์ 6 ตุลาคม 2519 มีการใช้วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์เพื่อผลักดันและปลุกระดมให้เกิดวิกฤติการณ์ทางการเมืองขึ้น ภายหลังที่คณะปฏิรูปได้เข้ามายึดอำนาจได้สั่งปิดหนังสือพิมพ์ทุกฉบับเป็นเวลา 2 วัน คือวันที่ 7-8 ตุลาคม 2519 ทำให้เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์สื่อมวลชนไทยที่หนังสือพิมพ์ถูกสั่งห้ามพิมพ์ออกจำหน่ายพร้อมกันทั่วประเทศ ส่วนวิทยุและโทรทัศน์นั้น ก็ไม่ได้รับอนุญาตให้เสนอรายการตามปกติเช่นกัน

และในช่วงวิกฤติการณ์ทางการเมือง 17-20 พฤษภาคม 2535 ก็เช่นเดียวกัน รัฐบาลได้ทำการเซ็นเซอร์ภาพข่าวการประท้วงของประชาชน การใช้กำลังทหารเข้าล้อมปราบประชาชน สถานีวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ทุกแห่งตกอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาล มีการส่งกำลังทหารเข้าไปควบคุมสถานีโทรทัศน์ จะมีก็เพียงแต่หนังสือพิมพ์เท่านั้นที่ทำหน้าที่เป็นสื่อมวลชนเสนอข่าวเกี่ยวกับวิกฤติการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีการวิพากษ์วิจารณ์การใช้กำลังทหารเข้าล้อมปราบประชาชนอย่างรุนแรง ทำให้มีการสั่งปิดหนังสือพิมพ์รายวัน 3 ฉบับ คือ เดอะ เนชั่น, แนวหน้าและผู้จัดการ อย่างไรก็ตามวิกฤติการณ์ทางการเมืองในครั้งนี้ มีปรากฏการณ์ทางสื่อมวลชนที่แตกต่างจากวิกฤติการณ์ทางการเมืองเมื่อสองครั้งก่อน กล่าวคือ บทบาทของสำนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ต่างประเทศ เช่นสำนักข่าวซีเอ็นเอ็น ได้แพร่ภาพออกอากาศไปทั่วโลก และส่วนหนึ่งถูกออกอากาศในประเทศไทยทางเคเบิลทีวีด้วย ดังนั้นการควบคุมข่าวสารของรัฐบาลในยุควิกฤติการณ์ครั้งนี้ ดูไม่ค่อยจะได้ผลเท่าใดนัก (กาญจน์ คล้ายแก้ว, 2543)

จนกระทั่งวิกฤติการณ์ทางการเมืองหลังจากการรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 ถึงการสลายการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) หรือกลุ่มคนเสื้อแดงเมื่อเดือนพฤษภาคม 2553 ก็มีการใช้อำนาจรัฐในการเข้ามาควบคุมการทำงานของสื่อมวลชนประเภทวิทยุและโทรทัศน์ทั้งสถานีโทรทัศน์ช่องหลัก เคเบิลทีวีรวมทั้งโทรทัศน์ดาวเทียม โดยการใช้อำนาจตามพระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินควบคุมการเสนอข่าวสารของ

สื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ มีการขอความร่วมมือไปยังสถานีโทรทัศน์ไม่ให้นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่จะนำไปสู่ความขัดแย้ง เป็นต้น ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือจากสถานีโทรทัศน์ช่องหลักเท่านั้น แต่อาจยังมีการนำข่าวการเคลื่อนไหวทางการเมืองไปออกอากาศทางเคเบิลทีวี โทรทัศน์ดาวเทียม ระบบอินเทอร์เน็ตที่สามารถเผยแพร่ไปได้ทั่วโลก ทำให้ประชาชนยังสามารถที่จะรับรู้ข่าวสารทางการเมืองที่เกิดขึ้นได้

ในยุคปัจจุบันที่ถูกเรียกว่า “โลกาภิวัตน์” เป็นช่วงเวลาที่เทคโนโลยีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ความรวดเร็วในการรับรู้ข่าวสารของคนทั้งโลกที่สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารชุดเดียวกันได้อย่างรวดเร็ว ทำให้ประชาชนสามารถรับรู้ข่าวสารได้ง่ายขึ้น จากสื่อมวลชนหลากหลายประเภทมากขึ้น กระบวนการโลกาภิวัตน์ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบในประเทศเท่านั้น หากแต่ยังส่งผลกระทบให้เกิดความสั่นสะเทือนไปได้ทั่วโลก อย่างกรณีการชุมนุมของคนเสื้อแดงในประเทศไทย มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความเห็นเอาไว้ว่าได้เป็นส่วนหนึ่งให้เกิดการเรียกร้องประชาธิปไตยในประเทศแถบอาหรับที่ถูกเรียกว่า “Arab Spring” นอกจากนี้ประเทศมหาอำนาจที่ยังคงมีการปกครองแบบอำนาจนิยมและสังคมนิยมอย่างจีนและสิงคโปร์ก็มีคำสั่งห้ามมิให้มีการเผยแพร่เหตุการณ์การชุมนุมเรียกร้องของคนเสื้อแดงในประเทศไทยกลับไปยังประเทศของตน ซึ่งจากปรากฏการณ์ดังกล่าวถือได้ว่าเป็นพลังของโลกาภิวัตน์ที่ทำให้โลกใบนี้ถูกย่อให้เล็กลงด้วยระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

สิ่งที่นักวิชาการและนักอนาคตวิทยามีการกล่าวถึงกันอย่างมากคือการกล่าวถึงโลกยุคโลกาภิวัตน์และสังคมข่าวสารข้อมูล ข้อเสนอของเอลวิน ทอฟเลอร์ ได้กล่าวถึงคลื่นลูกที่สาม ซึ่งได้แก่การพัฒนาสังคมมนุษย์จากสังคมอุตสาหกรรมไปสู่สังคมข่าวสารข้อมูล โดยสังคมคลื่นลูกที่สามนี้จะเป็นสังคมที่แตกต่างจากสังคมคลื่นลูกที่หนึ่งซึ่งได้แก่สังคมเกษตรกรรม และคลื่นลูกที่สอง ซึ่งได้แก่สังคมอุตสาหกรรม ในแง่ที่ว่าในสังคมคลื่นลูกที่สาม ข่าวสารข้อมูลจะเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดในการกำหนดการครองอำนาจทางการเมือง และอำนาจทางเศรษฐกิจ รวมทั้งการกำหนดสถานภาพของคนในสังคม สังคมคลื่นลูกที่สามข่าวสารข้อมูลสารสนเทศจะเป็นตัวแปรสำคัญในการตัดสินใจนโยบายการประกอบธุรกิจ รวมทั้งแม้กระทั่งการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองของนักการเมือง ดังนั้น ผู้ซึ่งคุมสื่อมวลชนและผู้ซึ่งมีฐานข้อมูลข่าวสารในด้านต่างๆ จะกลายเป็นผู้ทรงอำนาจโดยอัตโนมัติ (ลิขิต วีระเวทิน, 2548)

จากเหตุผลข้างต้นทำให้ผู้ศึกษาต้องการศึกษาเรื่องแนวคิดทางรัฐศาสตร์ที่เกี่ยวกับการใช้อำนาจรัฐควบคุมสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ของรัฐไทยภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ว่ารัฐจะยังคงมีอำนาจในการควบคุมสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์รวมทั้งสามารถจำกัดการรับรู้ของประชาชนได้ดังเช่นที่ผ่านมาหรือไม่ ในสังคมที่ระบบการสื่อสารมีประสิทธิภาพมาก ประชาชนไม่จำเป็น

จะต้องรอรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชนกระแสหลักอีกต่อไป จึงน่าสนใจว่ารัฐไทยจะมีลักษณะและวิธีการใช้อำนาจรัฐในการควบคุมสื่อมวลชนประเภทสื่อโทรทัศน์และควบคุมประชาชนได้มากน้อยเพียงใด รวมทั้งทำให้สามารถมองเห็นทิศทางในการทำงานของรัฐไทยในการควบคุมสื่อมวลชนตามกฎหมายภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการใช้อำนาจรัฐในการควบคุมสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ของประเทศไทยภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์หลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ถึงการเลือกตั้งทั่วไป 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2554
2. เพื่ออภิปรายข้อถกเถียงว่าด้วยการจำกัดเสรีภาพของสื่อมวลชนประเภทสื่อโทรทัศน์ของรัฐไทยภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

1.3 ขอบเขตการศึกษา

1. ศึกษาปรากฏการณ์ทั่วไปที่เป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการใช้อำนาจรัฐเข้ามาแทรกแซงและควบคุมสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ของรัฐไทย ทั้งโทรทัศน์ช่องหลักแบบมีโฆษณาหรือฟรีทีวี ระบบโทรทัศน์แบบบอกรับสมาชิกประเภทหรือเคเบิลทีวี (Cable TV) และโทรทัศน์ดาวเทียม ในช่วงระยะเวลาหลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2550 ถึงการเลือกตั้งทั่วไป 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2554
2. พฤติกรรมการใช้อำนาจหรืออิทธิพลในการควบคุม กำกับหรือแทรกแซงสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ของรัฐไทย ซึ่งหมายความรวมถึงการใช้อำนาจหรืออิทธิพลของรัฐบาล หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือตัวบุคคลที่เป็นข้าราชการ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้อำนาจหรืออิทธิพล และกลไกหรือเครื่องมือในการใช้อำนาจเหล่านี้ด้วย

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย

การศึกษาเรื่องการควบคุมสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ของประเทศไทยภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์หลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ถึงการเลือกตั้งทั่วไป 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 นี้ จะทำให้ทราบถึงลักษณะและวิธีการใช้อำนาจรัฐในการควบคุมสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ของประเทศไทย ในช่วงเวลาที่ระบบการสื่อสารมีประสิทธิภาพ ประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้จากสื่อประเภทอื่น โดยไม่ต้องรอรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อกระแสหลักเพียงอย่างเดียวอีกต่อไป การศึกษาในครั้งนี้จะทำให้ทราบว่ารัฐยังมีอำนาจในการควบคุมการเสนอข้อมูล

ข่าวสารของสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ รวมทั้งควบคุมการรับรู้ของประชาชนได้เหมือนในอดีตที่ผ่านมาหรือไม่ รวมถึงทราบประเด็นเนื้อหาของสื่อสารมวลชนที่ถูกรัฐควบคุมและห้ามเผยแพร่ต่อสาธารณชน อีกทั้งยังมองเห็นทิศทางในการควบคุมสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ของรัฐภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

การควบคุมสื่อ หมายถึง การกำกับดูแลเครื่องมือที่ใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปสู่ประชาชน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

โลกาภิวัตน์ หมายถึง ช่วงเวลาที่โลกมีระบบเทคโนโลยีการสื่อสารที่ก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพ มีการสื่อสารหลายช่องทางและทำให้ประชาชนสามารถรับรู้ข่าวสารและข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง

นิวมีเดีย หมายถึง การสื่อสารบนระบบอินเทอร์เน็ตและระบบออนไลน์ เป็นการสื่อสารแบบใหม่ที่มีรูปแบบหลากหลาย ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่าย และมีข้อมูลที่หลากหลาย

โทรทัศน์ หมายถึง สถานีโทรทัศน์ช่องหลักหรือฟรีทีวี ประกอบด้วย สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3, สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5, สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7, องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทยช่อง 9, สถานีโทรทัศน์วิทยุแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ (ช่อง NBT) และสถานีโทรทัศน์ช่องไทยพีบีเอส โทรทัศน์แบบบอกรับสมาชิกหรือเคเบิลทีวี (Cable TV) หมายถึง ระบบการให้บริการข้อมูลข่าวสารและความบันเทิงผ่านสายเคเบิลในแต่ละพื้นที่ ในลักษณะการบอกรับเป็นสมาชิก โดยเสียค่าใช้จ่าย (Pay TV) มีการให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง และโทรทัศน์ดาวเทียม ซึ่งหมายถึง ระบบการให้บริการข้อมูลข่าวสารและความบันเทิงผ่านการยิงสัญญาณผ่านระบบดาวเทียม โดยสมาชิกที่ต้องการรับชมจะต้องติดตั้งจานดาวเทียม โดยเสียค่าใช้จ่าย (Pay TV) มีการให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง

สื่อสารมวลชน หมายถึง การสื่อสารไปสู่สาธารณชนจำนวนมากด้วยช่องทางการสื่อสารประเภทต่างๆ ทั้งที่เป็นของรัฐและเอกชน

สื่อมวลชน หมายถึง ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการสื่อสารมวลชนในแขนงต่างๆ อันได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ โฆษณา

สื่อมวลชนที่ได้รับผลกระทบ หมายถึง ผู้ประกอบอาชีพสื่อมวลชนที่ถูกรัฐใช้อำนาจในการเข้ามากำกับ แทรกแซงหรือควบคุมการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร ในการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์